आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को योजना तर्जुमाका लागि वजेट सिमा, मार्गदर्शन तथा निर्देशन

१. **तहको बजेट तर्जुमाका आधारहरु**

योजनागत बजेट तयार गर्दा निम्न कुराहरुलाई आधारको रुपमा लिइनेछ ।

- **नेपालको संविधान,**
- **स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४**
- **राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४**
- **अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४**
- **संघीय र प्रदेश सरकारले जारी गरेका नीति, कानून तथा मापदण्डहरु,**
- **स्थानीय तहमा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पत्ति हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४**
- **संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय तहको आवधिक विकास योजना,**
- **स्थानीय तहको मध्यमकालिन खर्च संरचना,**
- **उपलब्ध स्रोत साधन**
- **विकासका अन्तरसम्बन्धित बिषयहरु**
- **नेपाल सरकारले अन्तराष्ट्रिय जगतमा जनाएका प्रतिवद्धताबाट सिर्जित दायित्वहरु संघ र प्रदेश सरकारले अवलम्बन गरेका अन्य आर्थिक नीतिहरु आदि ।**

२. **वार्षिक विकास योजना तर्जुमा गर्दा ध्यान दिनुपर्ने विषयहरु**

योजनागत बजेट तयार गर्दा निम्न विषयमा ध्यान दिइ तयार गरिनेछ ।

(क) संघ र प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य, समय सीमा र प्रकृयासँग अनुकूल हुने,
(ख) आवधिक विकास योजना र मध्यमकालीन खर्च संरचना अनुसार प्राथमिकताका बिषयहरु,
(ग) वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन, विपद् व्यवस्थापन,
(घ) सुशासन, लैङ्गकि तथा सामाजिक समावेशीकरण र लक्षित वर्गको सशक्तिकरण गर्ने जस्ता विकासका अन्तरसम्बन्धित बिषयहरु,
(ङ) समाजका सबै वर्ग, क्षेत्र र समुदायको अधिकतम सहभागिता सुनिश्चित गर्ने विषयहरु,
(च) अन्तर स्थानीय तहको योजना कार्यान्वयनमा सघाउ पुग्ने विषयहरु,
(छ) विषय क्षेत्रगत तथा भौगोलिक सन्तुलन कायम गर्ने पक्षहरु ।

- **लक्षित समुदायको विकासको लागि निश्चित रकमको सिमा तोक्न सकिने,**
- **विषय क्षेत्रगतको साथै खर्च शिर्षकहरुमा समेत विभक्त गरी तय गर्नु पर्ने,**
- **क्रमागत योजनाहरुको सम्पन्न गर्न आवश्यक पर्ने रकम छुट्याईनु पर्ने,**

३. **बजेट सीमा निर्धारण गर्दा प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने कुराहरु**

नगरपालिकावाट बजेटको सीमा निर्धारण गर्दा निम्न विषयलाइ आवश्यक पर्ने बजेट विनियोजन क्रमश गर्दै लगिनेछ ।

क) नगरपालिकाका गौरवका आयोजनाहरुको लागि आवश्यक बजेट,
ख) समपूरक कोष आवश्यक पर्ने आयोजनाको लागि आवश्यक बजेट,
ग) सशर्त अनुदान कार्यक्रमको लागि तोकिएको बजेट,
घ) दिगो विकासका लक्ष्य लगायत राष्ट्रिय/अन्तराष्टिय प्रतिबद्धताको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने रकम,
(ङ) स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन बमोजिम गाउपालिका/नगरपालिका आफैले गर्नु पर्ने अन्य अत्यावश्यक कार्यहरु
च) माथि उल्लिखित क्षेत्रलाई आवश्यक रकम विनियोजन गरिसकेपछि मात्र बाँकी रकम जनसंख्या, क्षेत्रफल, मानव विकासको अवस्था, पूर्वाधार विकासको अवस्था, विकास लागत, राजस्व परिचालनको अवस्था र लागत सहभागिताको अवस्था जस्ता विषयलाई आधार मानी वडागत खर्चको आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा वडागत बजेट सिमा निर्धारण ग1/g] 5 । तर वडामा दामासाहिले बजेट विनियोजन u1/g] छैन ।

(छ) बजेट सीमा निर्धारण गर्दा स्थानीय तहमा रहेको सामाजिक तथा साँस्कृतिक विविधतालाई आधार मानी यस्ता क्षेत्रको सशक्तीकरणको लागि आवश्यक पर्ने रकमको सीमा समेत निर्धारण u1/g]5 ।

४. **वजेटको सिमा निर्धारण गर्दा निम्न बमोजिम विषयगत क्षेत्रहरु निर्धारण** गरि र सो अनुसारका योजनाहरु छनौट गरिनेछ ।

क) आर्थिक विकास
क) कृषि ख) उद्योग तथा वाणिज्य **ख**) पर्यटन **ग**) सहकारी ङ) वित्तीय क्षेत्र च) रोजगारी

ख) सामाजिक विकास
क) शिक्षा ख) स्वास्थ्य ग) खानेपानी र सरसफाई घ) संस्कृति प्रवर्द्धन ङ) लैंगिक समानता तथा समाजिक समावेशिकरण च) जनसंख्या व्यवस्थापन

ग) पुर्वाधार विकास
क) सडक तथा पुल ख) सिंचाइ ग) भवन तथा सहरी विकास घ) संचार ङ)उर्जा, लाघु तथा साना जलविद्युत (वैकल्पीक उर्जा समेत)

घ) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन विकास
क) वन तथा भु संरक्षण ख) जलाधार संरक्षण ग) वातावरण संरक्षण घ) जलवायु परिवर्तन ङ) फोहरमैला व्यवस्थापन, कबलष्तबचथ ीबलम र्षी कष्तभ च) जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण छ) विपद् व्यवस्थापन ज) वारुण यन्त्र संचालन

ङ) संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह
क) मानव संस्साधन विकास ख) स्थानीय तथ्यांक संकलन र अभिलेख व्यवस्थापन ग)सामान्य सेवा व्यवस्थापन घ) सुचना प्रविधि ङ) संस्थागत क्षमता विकास च) सार्वजनिक सुनुवाईछ)राजश्व परिचालन ज) सामाजिक परिक्षण
झ) वित्तीय व्यवस्थापन ञ) पञ्जिकरण व्यवस्थापन ट) वित्तीय जोखिम न्युनिकरण ठ) सुसासन प्रवर्द्धन
ड)अनुसन्धान तथा विकास ढ) सुरक्षा व्यवस्था ण) बेरुजु फर्छ्यौट त) अन्यत्र वर्गिकरण नभएको

५. आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को लागि नगरपालिकाको बजेट सीमा निम्नानुसार कायम गरिएको छ

आय तर्फ :

क्र.स	शिर्षक	अनुमानित आय	कैफियत
१	आन्तरिक आय (कर शुल्क दस्तुर)	२५२७००००।००	
वाह्य श्रोत (केन्द्र सरकार)		०।००	
१	समानीकरण अनुदान	१३३१००००००।००	
२	राजश्व बाँडफाँड	८६७००००००।००	
३	शसर्त अनुदान	३१००००००००।००	
४	प्रदेश सरकार	०।००	
५	शसर्त अनुदान	०।००	
	जम्मा :	५५५०७००००।००	

व्यय तर्फ :

क्र.स	शिर्षक	चालु	पूँजिगत	जम्मा	कैफियत
१	आन्तरिक श्रोत		२५२७००००		
			०		
२	समानीकरण अनुदान	१२००००००	११०००००		
३	राजश्व बाँडफाँड	०	८६७०००००		
४	शसर्त अनुदान	०	३१०००००००		
५	प्रदेश सरकार	०	०		
६	शसर्त अनुदान	०	०		
	कुल जम्मा	१२००००००	४३२९७००००		

<u>पुँजिगत मध्ये (शसर्त अनुदान वाहेक)</u>
समपुरक कोष :

नगर गौरवका योजनाको लागि रु.
युवा चुनौती राहत कोष :
मर्मत सम्भार कोष :
दैवी प्रकोप राहत कोष :
वडा विकास कार्यक्रम :

वांकी पुँजिगत रकम :

वडागत न्युनतम बजेट सिलिङ् :

क.स.	वडा नं	चालु	पुँजिगत	जम्मा	कैफियत
१	१		२५०००००।		
२	२		२५०००००।		
३	३		२५०००००।		
४	४		२५०००००।		
५	५		२५०००००।		
६	६		२५०००००।		
७	७		२५०००००।		
८	८		२५०००००।		
९	९		२५०००००।		
१०	१०		२५०००००।		
११	११		२५०००००।		
१२	१२		२५०००००।		
१३	१३		२५०००००।		
१४	१४		२५०००००।		

पुनश्च : जनसंख्या, भुगोल, खर्च क्षमता, लगायतका विषयलाइ ख्याल गरी थप बजेट उपलव्ध गराउन सकिने ।

वडावाट योजनामा रकम विनियोजन गर्दा निम्नानुसार विनियोजन गर्नुपर्ने छ ।

क) लक्षित समूह विकास कार्यक्रम :

- सवै जातजातिका विपन्न वर्गका महिला लक्षित आय आर्जन र क्षमता विकास हुने योजनाका लागि कम्तिमा १० प्रतिशत रकम
- सवै जातजातिका विपन्न वर्गका वालबालिकाको क्षमता विकासमा सहयोग हुने खालका योजना हरुका लागि कम्तिमा १० प्रतिशत रकम
- सवै जातजातीका अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिक तथा दलित, जनजाती, मुस्लीम पिछडिएको क्षेत्र आदिलाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने
  योजनाहरुको लागि कम्तीमा १५ प्रतिशत रकम

➢ उपरोक्त अनुसारका कार्यक्रममा योजना छनौट गर्दा पूर्वाधार तथा प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम छनौट गर्नुपर्ने छ ।

ख) आर्थिक, सामाजिक एवम् भौतिक पूर्वाधार विकास कार्यक्रम :

कुल पूँजिगतरकमबाट लक्षित समुह विकास कार्यक्रमको रकम घटाई बाँकी रहेको रकमलाई पूर्वाधार तर्फका योजनालाई विनियोजन गर्नुपर्नेछ ।

९. आयोजना प्राथमिकिकरणका आधारहरु

आयोजनहरु प्राथमिकिकरण गर्दा निम्नानुसारका विषयलाई आधार मानी निर्धारण गर्नुपर्नेछ ।

- **आर्थिक विकास तथा गरिवी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने ,**

- उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने,
- जनताको जीवनस्तर, आम्दानी र रोजगारी बढ्ने,
- स्थानीय सहभागिता जुट्ने, स्वयम् सेवा परिचालन गर्न सकिने तथा लागत कम लाग्ने,
- स्थानीय स्रोत साधन र सीपको अधिकतम प्रयोग हुने,
- महिला, बालवालिका तथा पिछडिएका क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने,
- लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने,
- दीगो विकास, वातावरणीय संरक्षण तथा सर्म्बर्द्धन गर्न सघाउ पुर्याउने,
- भाषिक तथा साँस्कृतिक पक्षको जगेर्ना र सामाजिक सद्भाव तथा एकता अभिवृद्धिमा सघाउ पुऱ्याउने,
- स्थानीय तहले आवश्यक देखेका अन्य बिषयहरु ।

१०. आयोजना प्राथमिकीकरणका लागि अंकभार निम्नानुसार हुनेछ ।

- गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुग्ने आयोजनाहरु (२० अंक)
  - (क) प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने –२० अंक
  - (ख) अप्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने –१० अंक
  - (ग) तटस्थ –५ अंक
- उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल प्राप्त गर्न सकिने आयोजनाहरु (१५ अंक)
  - (क) चालु आ.व.मानै सम्पन्न हुने –१५ अंक
  - (ख) आगामी आ.व. मा सम्पन्न हुने –१० अंक
  - (ग) अन्य –५ अंक
- आम्दानी र रोजगार बृद्धि गर्ने आयोजनाहरु (१५ अंक)
  - (क) प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने –१५ अंक
  - (ख) अप्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने –७.५ अंक
  - (ग) तटस्थ –०
- लागत सहभागिता जुट्ने आयोजनाहरु (१५ अंक)

(क) ५०५ वा सो भन्दा बढी लागत सहभागिता हुने–१५ अंक
(ख) २०५ देखि ५०५ सम्म लागत सहभागिता हुने–१० अंक
(ग) २०५ सम्म लागत सहभागिता हुने–५ अंक
(घ) लागत सहभागिता नहुने–०

- स्थानीय श्रोत साधन र सीपको प्रयोग हुने आयोजनाहरु (१० अंक)

(क) आयोजनालाई आवश्यक पर्ने सबै श्रोत साधन स्थानीय तहमा उपलव्ध हुने–१० अंक
(ख) आयोजनालाई आवश्यक पर्ने ५०% सम्म श्रोत साधन स्थानीय तहमा उपलव्ध हुने–७.५ अंक
(ग) अन्य–५ अंक

- समावेशी विकासमा योगदान पुर्याउने आयोजनाहरु (१० अंक)
  - (क) प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने –१० अंक
  - (ख) अप्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने –५ अंक

(ग) तटस्थ –०

- **दीगो विकास र वातावरणीय संरक्षण गर्ने आयोजनाहरु (१० अंक)**
  - **(क) प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने –१० अंक**
  - **(ख) अप्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने –५ अंक**
  - **(ग) तटस्थ –०**
- **स्थानीय भाषिक, सांस्कृतिक विकास गर्ने आयोजनाहरु (५ अंक)**
  - **(क) प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने –५ अंक**
  - **(ख) अप्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने –३ अंक**
  - **(ग) तटस्थ –०**
- **आयोजना प्राथमिकिकरणको लागि अंक निर्धारण गर्दा स्थानीय आवश्यकता र प्राथमिकता वमोजिम उल्लेखित आधार र अंकभारलाई संशोधन गरी प्रयोग गर्न सकिन्छ ।**

पुतलीबजार नगरपालिका

वडा नं.......

आयोजनाको प्राथमिकिकरण सूची, २०.....

(क) निर्धारित वडागत बजेट सीमा भित्रका आयोजनाको लागि

प्रथमिकता क्रम	आयोजनाको नाम	आयोजना संचालन हुने स्थल	अनुमानित लागत	कार्यान्वयन विधि	लाभान्वित जनसंख्या	आवधिक योजनाका रणनीति सँग सम्बन्धित
आर्थिक विकास						
१						
२						
३						
सामाजिक विकास						
१						
२						
पूर्वाधार विकास						
१						
२						
३						
वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन						
१						
२						
३						

सुशासन तथा सस्थागत विकास						
१						
२						

(ख) नगरपालिका स्तरीय (नगर गौरवका आयोजना, वहुवर्षीय आयोजनाहरु र दुई वा सो भन्दा वढी वडामा पर्ने आयोजनाहरु)

प्रथमिकता क्रम	आयोजनाको नाम	आयोजना संचालन हुने स्थल	अनुमानित लागत	कार्यान्वयन विधि	लाभान्वित जनसंख्या	आवधिक योजनाका रणनीति सँग सम्बन्धित
१						
२						
३						
४						
५						